

חברת

לזמרי ש"ם

לחיזוק לימוד
הדף היומי

בס"ד

טעימה שבועית בלימוד הדף היומי

נושג גאמורי, מהנאמד כפרשג וישלח

תרם ל'מגבית צדקה' וחתם בזיוף, בכדי להיפטר מלתת צדקה

הנהו ערבאי דאתו לפומבדיתא דהוי קא אנסי ארעתא בבא בתרא קסה:

בחשוקי חמד (פסחים צט:) נשאל בדין גבאי צדקה שלחצו מאד על ראובן שיתרום לצדקה סכום הגון אשר אין ביכולתו לתת, ולחצוהו עד שלא מצא דרך להיחלץ מהם, והערים עליהם וכתב להם צ'יק על שיעור הסכום שדרשו, ובמקום לחתום שמו כתב רושם אחר שאין בו תועלת, וכשהלכו עם שטר זה לבנק להוציא את הכסף, לא שילם להם הבנק כיון שלא היה חתום כראוי, ובא ראובן ושואל האם היה מותר לו לגנוב את דעת הגבאים ולהתל בהם.

והשיב, שאם הגבאים נהגו שלא כדין והתעקשו להוציא ממון שאין לו, מותר לנהוג בהם מנהג עקשות, וכמובן שעליו לשאת בהוצאות ה'עמלות' מסביב.

והגאון ר' חיים קנייבסקי זצ"ל הביא ראיה לכך מהמבואר בסגייתנו, שערבים ישמעאלים באו לפומבדיתא והיו אונסים קרקעות של אנשים, ומתוך שהיו בעלי זרוע כופין עליהן לתת גם השטרות שלא יוכלו לערער, וכמו שפירש הרשב"ם ובאו בעלי הקרקעות להתאונן לפני אביי על כך, ובקשוהו שאחר שיראה את שטרם בידם יכתוב להם שטר אחר, שאם האנסים יכריחום ליתן את שטרם, יהיה להם אחר בידם. ואמר להם אביי שאינו רשאי לכתוב להם שטר נוסף, שהרי אמר רב ספרא שאין כותבין שני שטרות על שדה אחת [שחוששין שמא יטרוף ויחזור ויטרוף]. וכיון שהיו בעלי הקרקעות מפצירים בו שיכתוב להם שטר נוסף, אמר אביי לסופר שיכתוב להם שטר אחר על נייר מחוק ועדיו יחתמו על הנייר שהוא פסול, וממילא ייפטר אביי מהם. ומבואר מכאן שרשאי אדם להערים בשביל להתחמק על אדם שלוחץ עליו שלא כדין לעשות דבר שאינו מעוניין בו.